

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326, Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 95 • Maribor, sobota, dne 24. septembra 1938 • Leto XIII

Za svobodo delavskih strokovnih organizacij

Z verzajskim mirom je bila sankcionirana svoboda delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij. V členu XIII. mirovne pogodbe je govor o ustanovi Mednarodnega urada dela, o kateri je rekel pokojni s. Albert Thomas (prvi direktor ustanove), da so te besede in določbe, ki so v tem členu, najbolj človeške, kakršne še niso bile izrečene v nobeni pogodbi o miru.

Tri misli vsebuje v glavnem uvod. Prva misel je, da more trajen mir biti zasnovan samo na socialni pravici v družbi.

Druga misel trdi, da so na svetu tudi taki pogodi dela, ki so za mnogo oseb krivični, če in siromaštvo in je zaradi tega potrebno, da se krivice in nezadovoljstvo popravijo s potrebnimi ukrepi. Take nevarnosti za mir so delovni čas, delovni pogoji, zagotovitev meze za dostojno življenje delavca, varstvo delavcev, varstvo dece, žen, preskrba za starost, priznanje svobode strokovnih organizacij, strokovna izobrazba in drugo. Priznanje teh načel pomeni zmago vesti humanosti nad brutalnostjo v človeški družbi.

Tretja misel pa pravi, da je izboljšanje težekega stanja mogoče le s stalnim in sistematičnim delom v mednarodnem področju, ker če kateri narod ne sprejme takega človečanskega režima, že ustvarja ovire naporom drugih narodov, ki žele izboljšati usodo delavcev v svoji lastni zemlji.

Podpisnice pogodbe so torej prevzele obvezo, da osnujejo stalno organizacijo, ki bo delala za uresničitev programa, ki smo ga navedli. Države so se pravno obvezale, ker so obtoje te organizacije priznale.

Ta deklaracija nudi sicer jako široko polje udeleževanja novi ustanovi, vendar so zastopniki delavstva zahtevali, da se z mirovno pogodbo določijo tudi neposredne naloge Mednarodnega urada dela. Odtod prihaja, da so v členu 427 verzajske mirovne pogodbe izrecno navedena naslednja načela:

1. Temeljno načelo prej izraženo veli, da se delo ne sme smatrati enostavno kot roba ali kot trgovski objekt.

2. Pravica združevanja v vse vrste, ki ne nasprotujejo zakonom, tako za delavce kakor za delodajalce.

3. Plačevanje mezd delavcem, ki jim zagotovo primerni nivo življenja, to je, take kakršne se smatrajo v istem času in njihovi deželi za dostojne.

4. Uvajanje osemurnega delovnega dneva ali 40-urni delovni teden kot cilj, ki ga je treba doseči povsod, kjer še ni dosežen.

5. Uvedba tedenskega odmora najmanj 24 ur, ki pade na nedeljo, kadar je to mogoče.

6. Ukinitve otroškega dela in obveza, da se delu mladine obeh spolov postavijo zakonite meje, da se s tem omogoči mladini, da nadaljuje svojo izobrazbo ter varuje svoj fizični razvoj.

7. Načelo enake meze za oba spola ob delu enake vrednosti.

8. Predpisi, izdani v vsaki deželi glede delovnih pogojev morajo zavarovati pravično ekonomsko postopanje proti vsem delavcem, ki zakonito prebivajo v deželi.

9. Vsaka država je dolžna organizirati inspekcijsko službo, v kateri naj bodo tudi žene, da se bodo izvrševali zakoni in naredbe o delavskem varstvu.

Te določbe smo navedli, da s tem dokažemo, da so svobodne strokovne organizacije moralno in zakonito utemeljene, prvič mednarodno z mirovno pogodbo in drugič s tem, da so države, ki so sprejele mirovno pogodbo, članice Mednarodnega urada dela ter same z zakoni in naredbami sankcionirale to stanje.

To je ena stran. Druga stran je pa veliko moralno načelo sporazumevanja, to je, v duhu demokracije, s tendenco, da se v družbi ustvarjajo bolj in bolj pravične socialne razmere, za katere se tako delavci kakor delodajalci s svojo duhovno silo lahko svobodno bore v mejah demokratične zakonodaje. Načela Mednarodnega urada dela so torej v prin-

Dr. Beneš Čehoslovakom

ob uri težke odločitve. — Vlada ČSR je 21. t. m. sprejela angleške predloge glede nemških zahtev

Dne 22. t. m. zvečer je imel dr. Beneš govor na čehoslovaški narod, rekel je: »Sodržavljeni! Dogodki, ki jih doživljamo, so zgodovinskega pomena. Po vsej Evropi so v teku velike spremembe. Ne gre samo za nas, to je le videz. Kar smo mi doživeli in pretrpeli, čaka lahko tudi druge države. Še dolgo bo trajalo, preden se bosta v tem delu sveta spet dosegla zadovoljstvo in mir. Za nas je v teh časih važno, da v vseh okoliščinah in za vsako ceno ohranimo mir in slogo naroda. Če bi dopustili, da bi nam živci omagali tako, da ne bi mogli več korak za korakom slediti razvoju dogodkov, bi sami izpostavili največjim nevarnostim vse naše pridobitve.

Kako je morala vlada ravnati v tem trenutku, vam je popolnoma znano. — Kmalu bomo videli, kako se je položaj razpletel dalje. Jaz sam gledam na razvoj trdno in brez strahu. Že ponovno sem dejal, da se v svojem življenju nikoli nisem bal. Tudi danes se ne bojim za našo državo. Pripravil sem si svoje načrte za vsak primer in ne dopušča, da bi me karkoli speljalo na napačno pot. Mi si želimo miru in sporazuma, ki naj bi se sedaj dosegel med velikimi narodi sveta. Če bo ta sporazum dosežen, si bomo morda zares lahko obetali splošno pomirjenje. V tem primeru je naš narod dovršil veliko delo in dosegel velik uspeh.

Zato mirno in složno čakamo, odvrnimo od nas notranje prepire in medsebojno nezaupanje, ohranimo mirne živce. Naš narod je pameten in se znajde tudi v težkih situacijah. Dobro razlikuje, kdaj je treba delati, kdaj se boriti. Ako bo treba, se bomo znali boriti do zadnjega diha, če bo potrebno, bomo delali z vsemi našimi silami.

Postopali smo v teh dneh in v danih okoliščinah častno. Zgodovina je že nekajkrat pokazala, kako sta naša država in naš narod zmerom dostojno postopala. Ponavljam, da gledam stvari jasno in da imam točne načrte, da verujem v naš narod in našo državo. Naša politična linija je trdna, mi delamo premišljeno, kakor to zahteva položaj.

Nova vlada je sestavljena in sicer je to vlada narodne solidarnosti. V njej so zastopane vse stranke in tudi vojska. Vsi vi pa morate na svoje delo in na svoje mesto, kakor je vojak na svojem mestu. Bojte pa se izizvalcev.

Se enkrat: ne bojte se za narod in državo. Za nas velja parola iz Smetanove »Libuše«: »Moj dragi narod ne propade, on prenese dolžno vse trpljenje.«

cipu odločno proti terorju ali nasilstvu nad delavskimi in tudi delodajalskimi organizacijami.

V nekaterih državah se teh višjih kulturnih vrednot ne upošteva. To je žalostno znamenje kulturne dekadence, ki se bo nad človeštvom kruto maščevala. Delavstvo opazuje tudi ta razvoj sicer z vznemirjenjem, a se ga ne plaši. Današnja glavna naloga delavstva je: braniti kulturo in svobodo organizacije, ker le na teh dveh geslih more graditi boljše družbo zase in za bodoče rodove. Dekadence požre polagoma sama sebe.

Delavstvo se zaveda, da so ta načela načela človeške kulture in civilizacije. Zato bo ta načela vedno najenergičneje branilo in zagovarjalo.

Nova češkoslovaška vlada

Armijski general Sirovy, predsednik vlade in minister vojske, dr. Kamilo Krofta, minister zunanjih zadev, dr. Jan Černy, minister notranjih zadev, dr. Josip Kalfus, minister financ, dr. Engelbert Šubert, minister šol in prosvete, dr. Janeček, minister za industrijo, inž. dr. Kamenicki, minister železnice, general Dostal, minister javnih del, dr. Horak, minister za socialno politiko, dr. Vlado Fanior, minister pravde, dr. Stanislav Menzl, minister za zdravje, dr. Dunavsky, minister pošte, dr. Bukovský, minister za telesno vzgojo, dr. Fric, minister za izenačenje zakonodaje, inž. Hugo Vaverčka, brez portfelja, dr. Pe-

ter Zenkl, minister brez portfelja in inž. dr. Reich. Imenovan bo naknadno še en minister za Slovaško.

Češkoslovaška vlada je odstopila. To je spričo dogodkov zadnjih dni in izpremenjenega političnega položaja popolnoma razumljivo in v demokratičnih državah običajno. Ne pomeni nikakršne slabosti, ampak normalno proceduro.

Nova vlada, s šefom generalnega štaba na čelu, je v tem trenutku mogoče najprikladnejša. Saj bo treba v bližnjih dneh izdati celo vrsto vojaških ukrepov in bo vojska igrala najvažnejšo vlogo.

Eno so govorile vlade, drugo pravi ljudstvo

Francosko in angleško delavstvo proti sklepom svojih vlad

Delegacija francoskih strokovničarjev v Pragi.

V torek, dne 21. t. m. je prispela v Prago tričlanska delegacija centrale strokovnih organizacij v Franciji in sicer strokovni tajnik za pariški okraj Tollet, kovinarski tajnik Timbaud in tajnik zveze elektrotehničnih delavcev Marcel.

V razgovoru s češkimi sodruzi so izjavili, da so francoske strokovne organizacije zato, da francoska vlada izpolni pakt, ki ga ima s ČSR, kajti ne gre samo za ČSR, ampak tudi za Francijo, ki bo pozneje nekoč prisiljena sprejeti boj pod daleko neugodnejšimi pogoji.

Velik shod parliškega delavstva

v torek zvečer je manifestiral za ČSR in proti vladi.

Socialisti zahtevajo odstop Daladierove vlade

ki je na tako sramoten način pustila pasti svojo zaveznico ČSR.

Internacionala proti angleški in francoski vladi

Zasedanje v Londonu.

Izvršni odbor Socialistične delavske internacionale in Mednarodne strokovne zveze sta se sestala v Londonu na posvet.

Internacionali sta poudarili, da socialisti vseh dežel obsojajo izdajstvo izvršeno nad ČSR.

Posebna deputacija, ki jo je vodil major Attlee, je obiskala Chamberlaina in mu sporočila mnenje internacionale in angleškega delavstva ter vložila protest. Sestanku je prisostvoval tudi angleški zunanji minister Halifax.

Položaj se zapleta

Na več ni mogoče pristati.

V Godesbergu pri Kölnu se razgovarjajo Chamberlain in Hitler.

V zadnjih dneh so se pojavile zahteve Madžarov in Poljakov po češkoslovaškem ozemlju. Te zahteve podpirata Berlin in Rim.

V Londonu in Parizu so te zahteve

odbili in pravijo, da se bo poljsko in madžarsko vprašanje rešilo v okviru ČSR.

Ako pa bi Nemčija vztrajala kot zagovornica teh zahtev, potem izgleda položaj znova silno zapleten in mir ne-
siguren.

Madžarska reakcija dviga glavo

in ogroža mir v Evropi.

Madžarska reakcija je pričela živahno akcijo za nasilno odtrganje ozemlja, na katerem živi madžarska manjšina v

Ob Ebru boji, po drugod zastoje

S španskih bojišč ni nobenih važnejših poročil.

Nacisti se še vedno trudijo z ofenzivnimi sunki ob Ebru. Nekajkrat so že poročali, da je republikanska armada strta in ozemlje na desni obali Ebra očiščen. Naslednji dan pa beremo zopet, da se vrše boji okoli krajev, do katerih so dospeli republikanci, ko so prekorčili Ebro.

Fronte so več ali manj ustaljene. Republikanci so v Estrameduri in pri Teruelu dosegli nekaj lokalnih uspehov.

V splošnem se pa opaža, da so zastale pošiljatve letal, tankov, vojnega materiala in vojakov.

Špansko bojišče bo najbrž oživel, ko bodo rešeni srednjeevropski konflikti. Mogoče se vodijo kakšni razgovori tudi glede Španije. Pri Chamberlainu nas ne more ničesar iznenaditi.

Prej ali slej bodo Španci odločili sami o svoji usodi, kakor bodo to storili tudi drugi narodi, v katerih državi nastaja zvojnišča.

Izenjenu madžarsko kraljestvo sv. Štefana. Očitno groze ne samo CSR, ampak tudi Rumuniji (radi Sedmograške) in seveda vsem, ki imajo kakšen del bivšega madžarskega ozemlja. Zanimivo je, da se za izvedbo te akcije obračajo madžarski magnati za pomoč v Berlin in Rim.

Tako se obnaša Madžarska, ki je komaj pred par tedni slovesno izjavila državam Male zveze, da bo živela z njimi v najboljših odnošajih in se nikdar ne posluževala nasilja.

Ceškoslovaška vojska se je vrnila

v izpraznjeno ozemlje.

Ceškoslovaška vojska je izpraznila ozemlje pri Hebu. Ko so nemški vojaki vkorakali iz Nemčije, da zasedejo ozemlje, se je češkoslovaška vojska nenadoma vrnila in pregnala nemško vojsko. Nemško poročilo pravi, da je bilo na nemški strani več žrtev.

Izmišljena poročila

Ceškoslovaški neprijazne agencije in listi so tudi pri nas razširili vesti o neklih demonstracijah v Prazi proti predsedniku republike, praškemu županu itd. Resnica je, da se demonstracije s takšnimi vzkliki niso vršile.

Demonstracije proti vladi v Angliji

Izjava Wistona Churchilla.

V Angliji je javnost sprejela vest o berchtesgadenskem »sporazumu« med Chamberlainom in Hitlerjem z zelo mešanimi občutki.

Kolporterji velikih listov so tekali po ulicah s posebnimi izdajami in klicali: »Izdaja, izdaja!«

Preko 40.000 ljudi je v Londonu te dni javno manifestiralo po ulicah in proti vladi.

Znani angleški politik Wiston Churchill pa je te dni izjavil: »Anglija in ostali zavezniki Češkoslovaške so imeli izbirati med nečastjo in vojno, izbrali so si nečastnost in bodo imeli vojno!«

Ko je dne 22. t. m. Chamberlain odletel k Hitlerju v Godesberg, je bila na letališču zbrana množica, ki ni imela niti enega pozdrava zanj. Angleški listi pravijo, da tako hladno javnost še ni pozdravila nobenega ministrskega predsednika.

Zbiranje angleških vojnih ladij v Sredozemskem morju

Angleške vojne ladje so bile iz raznih krajev odpoklicane in dobile nalog, da se zbirajo v Sredozemskem morju.

„Kakor Srbija 1914“

Bukarešta. Bivši državni podtajnik Gafencu primerja v listu »Timpul« položaj Češkoslovaške s položajem Srbije v letu 1914. Kakor je postavljala nekoč habsburška vlada Srbiji vedno nove in nove večje zatevke, kakor so se Srbi vsemu podvrgli, samo da bi se »izognili« usodnosti vojne pripravljenosti nasprotnika, tako brani tudi danes korajžni narod svoj obstoj in svojo neodvisnost. Istočasno, ko se govori o stalno novih in težjih pogojih, katere takoj zopet spreminjajo z novimi pogoji, kakor hitro so prejšnji sprejeti in novi so še bolj nesprejemljivi.

Avstrijske novice

Koroški katoliški Slovenci so z zaupanjem sprejeli novi režim in so z večjim odstotkom glasovali za priključitev Avstrije k rajhu kakor pa sami Nemci. Zanesli so se na obljube, ki so jih dobili od merodajnih krogov. Zadnji »Koroški Slovenec« pa objavlja celo vrsto pritožb nad sedanji razmerami. Med drugim objavlja, da so neznanzi v noči po pogrebu župnika Poljanca na pokopališču v Škocjanu zažgali vse vence in trakove, ki so bili položeni na njegov grob. Storiteli niso bili izsledeni. Slovensko gasilsko društvo Globasnica-Šmihel, ki je imelo slovensko poveljevanje, je bilo razpuščeno. Za komisarja je bil imenovan krajevni nacistični vodja Reinwald. Na gostilničarje, ki so tu in tam še imeli dvojezičen napis, se vrši pritisk, da bi odstranili slovenski napis. »Koroški Slovenec« objavlja še več znakov, ki kažejo, da se pričakovana ne bodo izpolnila.

70-letnica poslanca V. Klofača

Včeraj je slavil vodja češke narodno-socialistične stranke, poslanec Vaclav Klofač 70-letnico rojstva. Vaclav Klofač je že pred vojno ustanovil v Prazi češko narodno-socialistično stranko, ki pa se je razvila po vojni v izrazito demokratično usmerjeno stranko srednjih slojev, uradništva in delavstva ter že dolga leta lojalno sodeluje v vladi s češkoslovaško socialdemokratsko delavsko stranko, posebno tudi sedaj v času usodnih odločitev za Češkoslovaško. Glavni organ te stranke, »Češke Slovo« je objavilo ob tej priliki čestitke raznih politikov tudi drugih strank, med njimi predsednika senata, s. dr. Františka Soukupa.

V ogledalu

Misijske tiskovine dobro nesejo. Delavci v misijski tiskarni v Grobljah niso v organizaciji grafičnega delavstva. Za nje je sedaj sklenila delovno pogodbo zelena organizacija »Slovenec« trdi, da je ta pogodba znatno boljša od pogodbe, ki jo imajo grafičarji v ostalih podjetjih. Že mogoče. To je znak, da se misijske tiskovine dobro prodajajo, ker so brez konkurence in zato misijonarji lahko dobro plačajo. Mogoče bi bili tudi grafični delavci po ostalih podjetjih lahko bolje plačani, toda proti takim in sličnim zahtevam sta se v tarifnem sporu v grafični obrti pred par leti najbolj borili dve katoliški podjetji v Sloveniji. V tem boju proti grafičarjem je eno katoliško podjetje celo pomagalo staviti »francoski« časopis, da bi grafičarji bolj gotovo izgubili bitko. »Slovenec« torej ve, na katero stran naj strelja svoje puščice, da bodo zardele v živo.

Nam se ni treba sramovati. Glavno glasilo JRZ »Samouprava« piše pod naslovom »Jugoraz v Rimu« — »Socialni preporod«. V članku pravi, da je bilo delavstvo do pred nekaj leti orodje v rokah raznih »Internacional« sedaj pa, da je na prepričevalen način manifestiralo narodno »razredno« zavest v inozemstvu (v Italiji). »Res je bil«, piše list dalje, »v začetku našega gibanja nek čas, ko so bili delavski prvaki narodni in socialni. Slučaj pokojnega Tucoviča, ki je padel na bojišču in tolikih drugih delavskih prvakov, ki so dali svoje življenje za domovino in svobodo — so najboljši dokaz, da je naše delavstvo bilo nekdanj v prvi vrsti narodno delavstvo.« Po vojni pa delavski prvaki po pisanju »Samouprave« niso več domoljubni, ampak državi nevarni elementi, koristolovci itd. »Samoupravi«, bi lahko postregli z imeni onih današnjih delavskih prvakov in pobornikov socializma, ki so se borili s pok. Tucovičem na frontah za »otadžbino in slobodo«. Ona pa naj nam navede, kje so se borili tedaj tisti, ki rešujejo naše delavstvo iz objema »škodljive« internacionale. Delavstvo je ostalo kot je bilo in tudi njegovi prvaki so, kot pokojni Tucovič — za svobodno otadžbino.

Doma in po svetu

Na seji združene opozicije v Beogradu je dne 20. t. m. poročal dr. Milan Kostić o razgovorih v Zagrebu. — V Batočini je imela združena opozicija za ves kragujevski okraj konferenco, na kateri sta govorila Pavle Miškina in Dragoljub Milovanović.

Združena opozicija pripravlja za prihodnji mesec mnogo sestankov in shodov po Srbiji in Črni gori.

O I. beograjskem delavskem zletu je priobčilo praško »Pravo Lidu« obširno poročilo, v katerem zlasti podčrtava manifestacije beograjskega delavstva za ČSR.

Kamenje in strel na Ljotičevem shodu. Jugoslovanski vodja v domišljiji, advokat Dimitrije Ljotić, je hotel imeti neodoben shod v vasi Selevcu. Dasi mu je navzoči politični uradnik prepovedal govoriti, je Ljotić prišel z govorom, nakar ga je uradnik aretirati in odpeljal na občino. Pred občinsko hišo pa je okoli 250 poslušalcev, ki so ga spremljali, napadlo orožnike s kamenjem in je bil en kmet ubit. Kaj se bo sedaj zgodilo z jugoslovanskimi fašističnim poganjkom Ljotićem, še ni znano.

Predsednik JNS Peter Živković je sklical v Beograd konferenco v četrtek. Seje sta se udeležila tudi bivši minster Juraj Demetrović in senator Jovan Banjanin.

Novi rudarski policijski red je bil te dni objavljen v »Službenih novinah«. Rudarski policijski red predpisuje varnostne ukrepe, higijenične naprave in delovne pogoje za delo v rudnikih.

Tečaj vrednostnega papirja vojne škode je še nazadovol za nekaj točk in ga je bilo dobiti na borzi za din 457 komad, dasi znaša njegova nominalna vrednost, ki je tudi natisnjena na papirju, din 1000.

Železniško progo Bihač-Knin gradijo že od leta 1936. in bi morala biti dogotovljena vsaj do konca 1941. leta. Kakor poročajo, je tvrdka, ki gradi to progo sedaj odpuštila veliko število delavstva, radi česar se bo dograditev proge še bolj zavlekla.

Dva milijona dinarjev kredita je odobrilo ministrstvo zgradb za popravilo pristanišča v Boki Kotorski.

Tečaj za izpolnitev zdravnikov se bo pričel dne 15. oktobra t. l. v Zagrebu.

Novo tovarno keramičnih in šamotnih izdelkov bo zgradil v Laškem g. Josip Handl iz Štor.

Dopolnilna volitev v svet Društva narodov. V svet Društva narodov je bil izvoljen zastopnik Jugoslavije, ki zastopa v ustanovi malo antanto. Prej je zastopala malo antanto Rumunija.

Paletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

60

— Počakaj, vse ti povem.
— Je Dunja mrtva?
— Seveda!

Sedla je na klop in tiho jokaje rekla:

— Ko bi mé pred rojstvom vedele, kaj nas čaka, — bi s solzami molile: Mati Božja, ne dopusti, da se rodimo kot ženske! Kako je bila Dunja čedna in prijazna, kako vesela in razumna! Ugonobili ste jo zlodji moški! Okradli ste jo in oropali — zato je začela piti in veseljačiti! In vse radi te proklete vaše vojne! Čakajte, vrati neugnani, ko se bodo babe poprijele razuma in prevzele vajeti v svoje roke, — one vam bodo pokazale, kako se vojne pripravljajo!

Zdelo se mi je smešno a obenem me je bilo sram poslušati jezne besede svoje učenke in tovarišice; sedé poleg nje sem molče gladil njeno roko, a ona, ne da bi me pogledala, je tožila:

— Vso noč nisem vedela kam bi se djala, tako sem se bala! Uh! Nabila bi te!

Naenkrat me pa nagonsko objame in smehlja se med solzami zašepeta:

— Preljubi ti moj...
To je izpadlo čisto norčavo — a kaj češ...
Stiskal sem se k nji kakor otrok k materi, v duši mi je postalo mirno in lahko, temni nočni dogodki so začeli tajati v mojem spominu.

Položila je mojo glavo na svoja kolena in mi je s toplo roko gladila lice.

— Pripoveduj! Kje je Jegor, doma?

Nehote sem jo vprašal:

— Ga ljubiš?

Tiho in goreče je odgovorila:

— Kakopak! Seveda ga ljubim! No, govori vendar!

Začel sem ji pripovedovati, a jedva sem spregovoril deset besed, ko sem zaspal, da sem nisem vedel kedaj.

Prebudil me je Aleksej, ki je bil s Kuznim odšel v mesto. Stal je nad menoj in me jezno tresel za roko.

— Hitro! Si slišal?

Ozrl sem se — bil je mračen in strog. Varja je stala sredi sobe, popolnoma oblečena.

— No, zavedi se vendar! — je skoro jokaje prosila. — Slišiš — Kuzina so aretirali!

To me je takoj postavilo na noge.

Zgodilo se je — da se je zgovorni starič zasedel pri naši znanki učiteljici in klepetal z njo in z njenim bratom, ponoči je pa prišla policija in je are-

tirala brata in sestro, obenem pa vzela seboj tudi Kuzina.

— So kaj našli pri njih? — sem vprašal.

— Kdo pa to ve? — je tiho odvrnil Aljoša. — Žandarji so prišli iz Gubernije. Ti, Varvara Kirilovna, pojdi hitro in pokliči Jegorja.

— Ko je odhajala je zagodla:

— Ta Kuzin se vam bo še izkazal!

Hodil sem po sobi sem in tja in si nikakor nisem mogel predstaviti Petra Vasiljeva, kako šepa on s policaji v zapor.

Aljoša je sedel na peči, bingljal z nogama in zdolgočasno pripovedoval:

— Tudi jaz sem bil tam pri njih, obedoval sem z njimi in še dolgo posedel, dobro, da sem še pravočasno odšel. On pa se je s Fedorjem in Lidijo spet, seveda, radi Boga spoprijel, — zelo zanimivo je govoril, povedal ti bom!

Nagnil se je k meni in živahno nadaljeval:

— Pomagajte, je rekel, Bogu! Kaj naj to pomeni? Saj On je vendar vsegamogočen? Res je to. — a vi ste raztresene drobtinice in delci Njegove neobjemne sile, če se združujete, povečujete Njegovo moč, če se razdružujete — jo slabite. Dokazoval je to na cerkvenem, staroslovanskem, ... žal da ne razumem tega jezika!

(Dolge prihodnje.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Resnica o oddaji občinskih del. Na uradni popravi občine Trbovlje, objavljen v »Slovenec« št. 210 z dne 13. sept. 1938 pod rubriko Trbovlje odgovarja »Slovenec« v št. 215 z dne 18. sept. 1938, tako, kakor jezična ženska, ki se ji nikdar ne pride do konca, čeravno ji stokrat dokažeš, da imaš prav! »Slovenec« pravi, da uradni popravek ni resničen, kljub temu, da je res: da so se oddala mizarska dela najugodnejšemu ponudniku Pavlenču, ki je prevzel dela po uradnem proračunu, torej brez poviška in brez popusta. Občina je ugotovila, da je najugodnejši ponudnik Pavlenč zato, ker so cene lesu po razpisu do oddaje del poskočile za 20 do 30 odst. in ker ima zadostno zalogo suhega lesa, da jamči za dober izdelek ter promptno dobavo. Takega jamstva od ostalih ponudnikov ni bilo pričakovati, saj se s svežim lesom ne more izvršiti solidnih mizarskih del. Poleg tega ima občina izkušnje iz preteklega leta, ker je najcenejši ponudnik, ki se mu je delo oddalo, skušal svoj primanjkljaj kriti s tem, da je dobavil površno izdelane izdelke, opremljene s slabim okovjem. Občina mora skrbeti za to, da je podano jamstvo za izvršitev solidnih del in da se dela tudi primerno plačajo. Ako se vpoštevata, da se je po razpisu del les podražil za 20 do 30 odst., je oddaja mizarskih del najugodnejšemu ponudniku za uradno ceno popolnoma pravilna in ni nikakoli razmetavanje javnega denarja. To so se oddala zidarska dela najugodnejšemu ponudniku Ročaku, ki je prevzel dela po uradnem proračunu z višjim popustom, kakor znaša popust Božiča. Ako se nadalje vpoštevata, da je svoječasno gradil tri občinske stanovanjske hiše Stuhec, pri katerem je bil Božič takrat poslovodja, pozneje pa je občina oddala dela za zgradbo vseh štirih nadaljnjih stanovanjskih hiš samo Božiču in ako se nadalje vpoštevata tudi socialna stran, je popolnoma pravilno, da je občina oddala to pot zidarska dela najugodnejšemu ponudniku Ročaku, ki je tudi davkoplačevalec. Torej oddaja del se ni izvršila enostransko ali partizansko. Vsa ta dela ni oddala licitacijska komisija, pač pa občinski odbor v javni seji popolnoma soglasno, torej tudi z glasovi občinskih odbornikov opozicije, to je liste JRZ. Nadalje je res: da je g. Belin Oldo samostojno pooblaščen graditelj in da je začasno zaposlen pri občini kot dnevničar in ni v nikakih poslovnih odnosih z podjetjem Ročak Rudolfa; da je g. Bizjak Martin z nastopom službe dejansko prenehal biti družbenik podjetja Jerk Janka; da izvršuje elektroinstalacijska dela podjetje Ameršek, ki tudi izstavlja račune za izvršena dela. Ob tej priliki pripominjamo, da ne bomo pozabili na »Slovenec« kaj je res in kaj ni res, vendar bomo v slučaju potrebe pojasnili dejanski stan, da ne bo živela javnost pod vtisom »Slovenčevega« poročevalca, ki je vse preje, kot objektivno.

Mesnice ob nedeljah zaprte. V smislu odloka kr. banske uprave bodo mesnice od 1. oktobra dalje ob nedeljah ves dan zaprte.

Sestanek občinskih volilcev se bo vršil v nedeljo, dne 25. septembra ob 9. uri dopoldne v dvorani »Delavsketa doma«. Dnevni red: poročilo o gospodarstvu v občini Trbovlje. Poročajo predsednik občine s. Klenovšek in člani občinske uprave. Dolžnost občanov odnosno volilcev je, da se udeležijo sestanka vsi. — Odbor.

Dramski odsek »Vzajemnosti« vpriporici v nedeljo, dne 25. sept. ob pol 4. uri pop. veseligrado v 3. dej. »Charlejeva tetka« v dvorani »Delavsketa doma«. Med odmori igra delavski orkester. Ker so naši delantje že večkrat pokazali svoje znanje in zadovoljili občinstvo, pričakujejo tudi to pot številnega obiska. — Odbor.

LITJA

Žrtev zastrupljenja je postal neki tukajšnji delavec, ki je služboval v Trbovljah na železnici. V službi se je lahko ranil nad kazalcem desne roke. Takoj ko je čutil, da ga rana boli, je šel k uradovemu zdravniku L. F. v Litijo. Ta mu je dal na rano obliž, drugi dan pa mu je dal neko črno mazilo. Ker ni nič pomagalo in je imel vedno hujše bolečine, je šel tretji dan zopet k zdravniku, ki pa ga je odpravil, češ, da je pijan in da naj pride k njemu, ko bo trezen. Drugi dan pa delavec sploh ni mogel več k zdravniku. Zato so domači poslali ponj. Prišel je, toda šele na drugi poziv. Ko je prišel, je odredil takojšnji prevoz v bolnico. V bolnici so ugotovili, da ni več pomoči. Drugi dan je delavec v hudih bolečinah izdihnil. Pokojni, ki je bil družinski oče, je bil jako piden, varčen in trezen delavec. Da je temu res tako, je dokaz ta, da si je zgradil pred kratkim hišico, v kateri bi bil rad v pokoji mirno preživel starost. Ker se v javnosti o tej stvari govori, pričakujemo, da se stvar pojasni in obrazloži, zakaj je moral ta delavec umreti in ali je res poškodba bila take naravi, da ni bilo zanj več pomoči, kljub temu, da se je takoj javil zdravniku.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. ob 6. uri pvečer v gostilni g. Stribarja (»Pošta«) vinsko trgatev. Za prijetno in veselo zabavo so nam prorok naše brhke viničarke in zali viničari. Zato naj vsak, ki si želi par uric res prijetno zabavati, pohiti v naš vinograd.

KRANJ

Ob priliki desetletnice obstoja moje trgovine si štejem v prijetno dolžnost, da se Vam najiskrenejše zahvalim za izkazano zaupanje in naklonjenost. Zagotavljam Vam, da se bom, v tem jubilejnem letu, posebno potrudil, da bom Vaše zaupanje do mojega poslovanja še bolj podkrepil. Prav vljudno se Vam priporočam z odličnim spoštovanjem ALBIN JAZBEC, trgovina z oblekami in manufakturo v Kranju.

LJUBLJANA

Dežurna zdravniška služba v Ljubljani ob nedeljah in praznikih. V Ljubljani se uvede s 1. oktobrom t. l. ob nedeljah in praznikih celodnevna in nočna dežurna zdravniška služba predvsem za mestne siromake in mestne nameščence. V nujnih primerih tudi za drugo ljubljansko prebivalstvo. Dežurna služba se prične ob 8. uri zvečer pred praznikom in bo trajala do 8. ure zjutraj po prazniku. Naslov dežurnega zdravnika bo mestna uprava objavljala v listih.

Solstvo v našem mestu. Na vseh ljubljanskih mestnih in zasebnih solah je bilo letos vpisanih 5640 dečkov in deklic, to je, 15 manj kakor lani. Vseh razredov je letos 170, 7 manj kakor lani. Od učencev je 5549 Slovencev, 55 Srbov, 10 Rusov, 8 Čehoslovakov in 8 Nemcev. Štirje učenci pripadajo drugim narodnostim.

MARIBOR

Krojaški mojstri sprejeli minimalni cenik

Izredni občni zbor Združenja krojačev in sodnih obrtov v Mariboru se je vršil v ponedeljek, dne 19. t. m. zvečer v Gambirnovi dvorani. Razpravljali so o ravnalnem minimalnem ceniku za damsko in moško krojaštvo. Izvajanja številnih govornikov so pokazala žalostno sliko razmer v obrti. V zadnjih desetih letih se je ukoreninila umazana nelojalna konkurenca, ki je zavzela že takšen obseg, da je 50 odst. mojstrov in mojstric izgubilo samostojnost, t. j. da so postali odvisni od posredovalcev nekaterih trgovcev, katerim ne zadostuje, da prodajajo samo manufakturno blago, temveč sprejemajo naročila tudi za krojaško delo. V kakšnem razmerju je odškodnina, katero dobi legalni mojster za izdelavo predmeta naročnega po trgovcu in pa zaslužek, katerega ima trgovec nam priča naslednji primer: Trgovec oziroma posredovalec T. S. je prodal stranki F. J. kompletno obleko za 1080 din, torej tri metre blaga po 150 din = 450 din, kompletni

pripor 150 din, za izdelavo obleke mojstru 140 din, skupaj 740 din. Ostane torej še lepa vsota od 340 din, katera pa je po našem absolutno previsoka za kritje ostalih stroškov. Navedeni račun bo zanimal kupce, prodajalce in proizvajalce. Zbor Združenja je sličen posredovalcem odrekel pravico, da bi na kakršenkoli način posegali v krojaško stroko, ker krojaško delo spada absolutno krojačem. Priporočal je članom, da se naj ne dajo izrabljati po sličnih spekulantih na veliko škodo, ne samo krojaški stroki, ampak tudi realnim trgovcem, ki se popolnoma zavežajo, da je treba obrtniku samostojnosti v praksi, ne pa samo v teoriji. Občni zbor je pri tej priliki soglasno sprejel ravnalni minimalni cenik za moško in damsko stroko. Končno se je občni zbor izrekel za omejitev obratovanja v tukajšnji moški kaznilnici, katera naj svoje kaznjence zaposluje pri raznih cestnih delih in pri izdelavi vojaških oblečil.

Popravilo stolne cerkve bo stalo še več kot pa samo 270.000 dinarjev. S tem denarjem se bo izvršilo samo popravilo strehe in odstranili bodo omet na zunanjih stenah. Ako se bo pri tem pokazalo, da so kvadri pod ometom potrebni popravila, se bo to popravilo izvršilo in bodo stroški še znatno večji. Notranjost cerkve bo popravil na svoje stroške knežofski ordinarijat. Doklade, ki jih bodo plačali hišni posestniki katoliške vere za prvo popravilo bodo znašale pri posamezniku do din 800.

Kako so nekdanji zidali? V Jurčičevi ulici gradi na prostoru prejšnje Mariborske tiskarne trgovec Jakob Lah novo trgovsko hišo. Staro poslopje so že podrli in je sedaj videti na stavbenem prostoru staro podrtijo, ki sega od sosednje hiše trgovke Leyrer za kakih pet metrov v stavbeni prostor g. Laha. Kakor smo zvedeli, ima ga. Leyrer v tisti stari lopi garazo in še sega za kaka dva metra v to stavbišče g. Laha kos druge podrtije, v kateri ima sosedja Leyrer pralnico. To seveda silno ovira g. Lahu stavbo nove trgovske hiše in je zato hotel od g. Leyrerjeve odkupiti tisti prostorček, ki bi ga bil tudi drago plačal. Toda ga. Leyrer pod nobenim pogojem in za noben denar tega jezička v tujo stavbišče ni hotela odstopiti, tako da bo prava spakedranost v sredini te nove stavbe. Zadeva je značilen primer kako so v starem Mariboru dovoljevali zidati bogatim meščanom, ki so si lahko dovolili vse kar se jim je poljubilo. Ali res ni sredstva, da bi se take stavbnim predpisom, požarni varnosti in higijeni nasprotujoče anomalije odpravile, ki kvarijo lice mesta za cele rodove naprej!

Skrajšanje manjšinske šole. Letos je prosvetna oblast odredila, da smejo obiskovati tukajšnja manjšinska nemško osnovno šolo le otroci naših državljanov, ne pa tudi inozemskih. Inozemski starši so se sicer proti tej odredbi banske uprave pritožili v Beograd po odvzetniku dr. Kieserju, vendar brez uspeha. Vsi tega je padlo število vseh nemških šolobveznih otrok na 39 iz vseh razredov, katere vse poučuje v enem razredu edina preostala nemška učiteljica ga. Šupanek. Inozemski Nemci pošiljajo vsled tega svoje otroke v slovenske državne osnovne šole, ker tudi zasebni poduk ni dovoljen. Deloma pa obiskujejo otroci inozemskih Nemcev iz Maribora šole tudi v Lipnici in Gradcu, zlasti otroci nemških ušlubezencev na glavnem kolodvoru, železničarjev, carinikov in nemške obmenje policije, ki se vozijo v Nemčijo vsako jutro s šolskim vlakom ob 7. uri. Nemška manjšinska šola ima na ta način sedaj približno enako število otrok v Mariboru, kakor češka dopolnilna šola.

»Grič«. Vinska trgatev, novi sladki vinski mošt, domače kolone, fureš, vse vrste klobas, grozdje, prenočišča. Vljudno vabi Oset.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Naši igralci del. kult. društva »Vzajemnosti«, kateri so se v nedeljo, dne 18. sept. prvič predstavili na odru s priljubljeno Korzetovo igro »Miciki je treba moža«, so se, ako vpoštevamo težkoče pod katerimi se morajo pripraviti delavci pa tak nastop, zlasti tudi pomanjkanje časa, dobro odrezali. Tako pravijo vsi, ki so prisostvovali predstavi. Obisk je bil nad vse pričakovanje zelo velik in je bila dvorana dosti prepolna, da bi bila mogla sprejeti vse, ki so prišli, tako da so morali mnogi stati zunaj na stopnišah in se od daleč iztegovati v dvorano. Imeli smo pa med navzočimi posebnega gosta, kateri se nam pa ni dal spoznati, kar zelo obžalujemo. Šele pozneje smo izvedeli, da je bil pri predstavi navzoč sam avtor, g. Vinko Korže iz Cirkovc. Pismeno nam je sporočil, da je prisostvoval predstavi, da pozdravlja vse igralce, ki so se dokaj dobro odrezali. »Vesel sem bil, piše, »tudi lepega obiska, kar je opaziti povsod, kjer se pokaže »Micka« na odru.« Pohvalil je tudi igralce posameznih vlog. Njegovo priznanje najbolj potrjuje, da je bila vpriporitev dobra. — Gledalec.

Zahvala. Občinstvu, ki je posetilo predstavo »Miciki je treba moža«, posebno tistim, kateri so prispevali še posebej za igro v obliki prostovoljnih darov, najlepša hvala, in se jim še nadalje priporočamo. — Odbor.

RIBNICA NA POHORJU

Dobra kupčija. Te dni je prodal posestnik Franc Kikel svoje posestvo s hišo v trgu trgovcu Siterju za din 320.000. Kupčija je vzbudila veliko presenečenje, ker so Kiklovi upniki gnali pred letom to posestvo na dražbo in je bilo takrat cenjeno od sodnih cenilcev samo na din 229.000. Dražba bi se imela vršiti dne 18. decembra l. l., ter bi lahko takrat zdražitelj dobil posestvo za najmanjši ponudek v znesku din 153.000. K dražbi pa ni prišel noben kupec in je sodišče dražbo nato uradoma ustavilo. Sedaj je dobil Kikel za posestvo še enkrat toliko in si bo lahko z ostanikom kupil še drugo manjše posestvo. Če pa bi bilo posestvo prodano na sodni dražbi, bi niti vsi upniki ne prišli do kritja in bi seveda tudi Kiklu nič ne ostalo. Nova kupčija je bila torej prav dobra in najbrže še tudi za g. Siterja, ker bo lahko v hiši nadaljeval trgovino.

Kino Dom - Celje

24., 25., 26. in 27. sept. »TANGO—NOCTURNO« (Pola Negri). — 28., 29. in 30. sept. »ODTRGAN CVET« (Dolly Haas).

MUTA

Davkov ne plačujejo. Naš trg ima to posebnost, da je cela vrsta večjih nemških posestnikov, ki že več let ne plačujejo nobenih davkov in imajo vsled tega ogromne zaostanke, nekateri tudi do 100.000 din. Davčna uprava je do njih tako obzirna, da jih ne tira na dražbo s posestvi, čeprav nekateri tako dobro živijo, kakor bi imeli vse v redu in se poleg tega kupujejo in nakupujejo. Na ta način se držijo ti gospodje na posestvih in še pred svetom demonstrirajo tujo posest v obmejnem kraju. Navadno se takšni pungerji še prav povišujejo nad delavci, češ, da so le oni davkoplačevalci in da imajo radi tega tudi svo pravo govoriti v občini. Resnica je ravno narobe, da so največji in nasigurnejši davkoplačevalci ravno delavci, ker se delavcem sproti odteguje davek vsak teden, samo da se delodajalci dostikrat ta delavski denar zadržijo v žepu, mesto da bi ga odrajtali državnim blagajni in se na ta način dvakrat okoriščajo z delavčevim zaslužkom. Na tem primeru vidimo zopet velikansko važnost delavskega razreda za državo in upravičeno delavci zahtevajo popolno ravnopravnost ter pravico do soodločanja v občini, pri banovini in v vseh državnih poslih, ker nosijo tudi največ državljskih bremen. Seveda se morajo delavci tudi sami zavedati teh svojih pravic.

PREVALJE

Otvoritev novozgrajene papirnice. Kakor znano, je postala papirnica dne 24. decembra l. l. žrtev požara. Podjetje pa je šlo takoj na delo, da zgradi novo in moderno urejeno tovarno. Dolžnost nam nalaga, da se zahvalimo podjetju zato, da je pri gradbi tovarne zaposlilo predvsem domače papirniško delavstvo. Dočim so bili moški delavci po možnosti zaposleni, so ostale ženske delavke brez posla. Zavzela so se pa zanje razna dobrodelna društva in organizacije, ki so v času najhujše preizkušnje lajšale njih težavni položaj. Zato dolgujemo najlepšo zahvalo organizaciji S. D. S. Z. J. za nasvete in podporo in za nakazilo podpor: Delavski zborski, kraj. odboru Rdečega križa v Guštanju, poslancu g. Karlu Gajšku in končno guštanski podr. S. M. R. J. Zdej je delavstvo zopet polnoštevno zaposleno in se s hvalečnostjo spominja vseh dobrotnikov, ki so nam v času najhujše stiske pokazali svojo naklonjenost. Na slovesen način je bila papirnica otvorjena dne 8. t. m. Delavstvo se je potrudilo, da se je izvršila ta pomembna slovesnost čim najbolj svečano. Posebno so se izkazale naše delavke, ki so jako okusno okrasile tovarniške prostore. Govoril je župnik g. Močilnik, ki je po želji lastnika blagoslovil tovarno. V kratkem nagovoru je nato delavski zaupnik sodr. Tomo Stander izrazil željo delavstva, da bi tovarna v bodoče srečno in brez vsake nezgode obratovala v popolno zadovoljnost in srečo delavstva. H koncu se je lastnik tovarne g. Douglas Thurn zahvalil govnikom za izkazano pozornost. — Istega dne je bila odkrita tudi spominska plošča, katera izpričuje, da sta ob požarni nesreči dne 24. decembra l. l. žrtvovala svoje življenje v službi gasilstva dva zaslužna prevajalska gasilca — Obratni zaupniki.

Imeti hočejo svoj tabor. Za v nedeljo pripravljajo »Vzajemnosti« svoj tabor v proslavo 20-letnice osvoboditve Koroške. Udeležba pripadnikov drugih naziranj jim ni ljuba. — Odbor.

RUSE

Smrtna kosa. Zopet nam je smrt iztrgala iz naših vrst zavednega sodruga in bojovníka za delavske pravice. V četrtek, dne 22. t. m. je preminil na posledicah proletarske bolezni tuberkuloze s. Glas Franc, delavec tovarne za dušik. Pokojnik je bil star 55 let in zapuščal ženo in tri otroke. Bil je zvest član podružnice SDSJ in med vsemi sodelavci priljubljen tovariš. Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 24. t. m. ob 16. uri iz Bezene na pokopališče v Rušah. Naj počiva v miru. Preostalim pa izrekamo tem potom naše iskreno sožalje.

Namesto venca na grob s. Strnada in s. Dietmaierja je »Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije« v Ljubljani darovala vsaki družini pokojnik sodrugov po 200 din podpore. — Ruški delavci pa so zbrali posebej za družino s. Strnada 1145 din. Iskrena hvala vsem darovalcem.

ŠOŠTANJ

O prireditvi v proslavo 20. letnice spomina pok. Ivana Cankarja nam še poročajo: Prireditve je bila pravočasno javljena sreskemu načelnstvu. Toda dovolilnica ni prispela, pa tudi ne prepoved. Pač pa je neposredno pred početkom prireditve prišel v dvorano orož. komandir in rekel, da se prireditve ne sme vršiti. Ni pa predložil prirediteljem nobenega pismenega odloka. Dvorana je bila natrpano polna občinstva, ki se ni hotelo več raziti. Prireditve se je vršila in potekla v popolnem miru in redu in je naknadno dospelo dovoljenje.

STUDENCI PRI MARIBORU

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva Studenci, priredi v nedeljo, dne 2. okt. t. l. zaključno partijo v št. III. Odvoz ob pol 8. uri zjutraj izpred društvenega lokala Majhenič. Gostje dobrodošli. — Družnost! — Odbor.

Kako se godi Madžarom doma in v Češkoslovaški

Koncentracijska taborišča v »svobodni« Madžarski.

Madžarska vlada je na delu za osvojenje Madžarov iz »krempeljev čeških zatiralcev«.

Ta vlada, ki se tako prisrčno briga za usodo zatiranih bratov v ČSR, pa prav sedaj snuje koncentracijska taborišča za »svobodne madžarske državljane« pri mestu Jegru, v Szentesu in Szolnoku, dočim eno koncentracijsko taborišče v Nagykanyzi že postoji in

je trenutno v njem zaprtih 60 madžarskih socialnih demokratov in 300 pristavev nekih drugih političnih skupin.

Na Češkoslovaškem se Madžarom vsaj tega ni bati, da bi kot svobodni in enakopravni državljani radi političnega prepričanja morali v koncentracijski tabor, ker takih taborišč češkoslovaški zatiralci Madžarov nimajo ne zase, ne za narodne manjšine.

Razcep v učiteljski organizaciji

Nadaljevanje glavne skupščine UJU.

Oblastno razpuščena glavna skupščina Združenja jugoslovanskega učiteljstva v Zagrebu, bi se imela nadaljevati 25. t. m. Delegati pa niso dobili pravočasno dopustov, zaradi tega se bo vršila skupščina zopet dne 6. novembra.

Glede sklicanja skupščine je izdala opozicija (v. z. 112) poseben oklic, v katerem poziva delegate, da naj se skupščine udeležijo, ker bo opozicija ustanovila svojo organizacijo.

Tako je postala tudi učiteljska organizacija, ki ni naša, torišče elementov, ki razkrajajo enotnost in solidarnost izključno stanovske organizacije, ki bi

morala biti zgled drugim organizacijam vsaj glede enotnosti. Tudi v tej organizaciji se torej nadaljujejo »avstrijske« razmere, zaradi katerih bo imelo škodo učiteljstvo in kulturno delo, korupcionisti pa morda trenoten dobiček. Razmere značijo deloma nezrelost v učiteljskih vrstah, ki je posledica premalo strumne vzgoje v smislu socialnega in kulturnega napredka.

Širite naš list!

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zašlužek. Dopisi: **Anos, Maribor, Orožnova 6.**

Delavski pravni svetovalec

Posojilo (Laško)

Vprašanje: Svakinja mi je posodila denar za nakup posestva in je poizvedla tožbo za vrnitev tega posojila, dasiravno plačilni termin, dogovorjen med pričami, še ni potekel. Vkljub temu sem jaz v pravdi propadel. Ali lahko še kaj ukrenem? Ali lahko tožim priče zaradi krive prisige in do kdaj imam čas za tako tožbo?

Odgovor: Če ste pravdo izgubili in niste vložili priziva ali pa je tudi priziv ostal brez uspeha ter enako morebitna revizija, ne boste mogli doseči ničesar več. Zoper pričo, o kateri niste, da je po krivem prisegli sicer lahko vložite kazensko ovadbo radi krive prisige v 10 letih odkar je priča prisegla, vendar je malo verjetno, da bi s tako ovadbo uspeli.

Ali spadajo brivski mojstri tudi pod obrtni zakon? (Celje)

Vprašanje: Nekateri brivski mojstri pri nas mislijo, da jim ni treba plačevati pomočnikom mezde za bolezen po šu 219. o. z., češ, da zanje ne velja o. z. Ali je temu res tako?

Odgovor: Obrtni zakon velja tudi za brivske mojstre, ki morajo zato pomočnikom plačevati navedeno mezdo kot vsak drug delodajalec.

Zgradarinska oprostitvev (Celje)

Vprašanje: Koliko let je v Celju novozgrajena hiša prosta davka?

Odgovor: Novozgrajene hiše sploh niso proste davka, ampak je pri onih, ki so postale zavezane davku do 31. dec. 1931 zgradarina znižana na 5 odst., pri ostalih pa na 12 odst., tako da velja pri teh slednjih oprostitvev le glede doklad, dočim je osnovni davek, ki znaša tudi 12 odst. treba v celoti plačati. Ta davčna oprostitvev velja v krajih, ki imajo manj kot 50.000 prebivalcev za 10 let.

Zahteva proti oskrbniku posestva (Velika Nedelja)

Vprašanje: Naše posestvo je dal časa oskrboval nek oskrbnik povsem samostojno; imel pa je naročilo, da mora gospodarstvo voditi v redu in da ne sme delati dolgov. Ker so

ostali bratje in sestre posestvo izročili sedaj meni v to svrhu, da ga prodam in nato izkupiček med vse razdelim, sem od oskrbnika prevzel posestvo jaz, s čemer se je ta strinjal in sem mu obenem tudi odpovedal. V kakšnem stanju mi mora izročiti posestvo in kakšne zahtevke imam jaz proti njemu, ter on proti meni, odnosno lastnikom posestva?

Odgovor: Oskrbnik Vam mora izročiti posestvo, zlasti pa stavbo in premočnine tako, kot jih je prevzel, pri čemer se seveda morajo upoštevati obojestransko tudi nujne izpremembe nastale v sled poteka časa. Zase ne sme zadržati ničesar, kar spada k posestvu, odnosno kar je svojčas prevzel, razen če ni bilo ob prevzemu posestva med njim in med osebo, ki mu je posestvo izročila v oskrbo, drugačnega dogovora. Tudi njegovi zahtevki se ravna po dogovoru, ki je bil takrat sklenjen.

Pravice nezakonskih otrok, če biva nezakonski oče stalno v Srbiji (Ohrid)

Vprašanje: Z nekim orožnikom, ki biva stalno v Srbiji, imam nezakonskega otroka. Vložila sem proti njemu tožbo na plačilo vzdrževalnine za otroka in je sodišče nezakonskega očeta obsodilo, da plačuje za otroka po 200 din na mesec. Njegov komandant pa mu od plače noče odtegovati ničesar, češ da v Srbiji ni takega zakona, da bi bilo treba skrbeti za nezakonske otroke. Ali je temu res tako?

Odgovor: Kot razvidimo iz sodbe, katero ste priložili, sodišče ni obsodilo nezakonskega očeta Vašega otroka, da plačuje za otroka po 200 din na mesec, ampak je Vašo tožbo zavrnilo. V toliko ste sodbo napačno razumeli. Zavrnitev tožbe je tudi v skladu z zakonom, ki velja v Srbiji in ki določa, da tožba radi ugotovitve očetovstva v Srbiji proti nezakonskemu očetu ni mogoča. Nezakonskega očeta bi mogli zato prisiliti, da plačuje za Vašega otroka alimente le, ako bi na sodišču sam priznal, da je oče, česar pa očitno ni storil. Pač pa boste lahko vložili proti njemu ponovno tožbo, čim bo prestavljen iz Srbije kam drugam. Tedaj boste lahko zahtevali za otroka plačilo vzdrževalnine tudi za nazaj.

Prepoved inozemskih nacističnih združenj v Baslu

Na predlog socialne demokracije.

Na predlog socialne demokracije je veliki svet baselskega kantona z 62 proti 55 glasovom sklenil prepovedati vsa inozemska nacistična združenja na kantonskem ozemlju. Baselski kanton

je nemški. Del meščanskih strank je glasoval proti, češ, da bi to utegnilo izzvati zunanjepolitične trzavice in da sme tako prepoved izreči samo švicarski zvezni svet.

Čankajšek razglasa

Kitajci v ofenzivi.

Čankajšek je izdal oklic na Kitajce, v katerem pravi, da je kitajska vojska iz defenzive (obrambe) prešla v ofenzivo (napadanje), s katero ne preneha, dokler ne osvobodi kitajsko zemljo sovražnika.

Organom finančne kontrole dolguje država prejemke še za leto 1924

Uslužbencem finančne kontrole je dolžna država dajati po zakonu brezplačno vsako leto potrebno obleko, obutev in perilo. Te dajatve so prizadeti uslužbenci nekaj časa dobivali v naravi, pozneje pa so dobivali za nabavo teh potrebščin gotov letni pavšal odnosno bi ga vsaj morali dobivati. Tako so tudi za leto 1924 bili že določeni tozadevni krediti in poedinim uslužbencem nakazani zneski kot pavšal za obleko. Glasom posebnega navodila finančne uprave so morali ti uslužbenci tudi podpisati potrdila, da so denar sprejeli. Vkljub temu jim zneski niso bili izplačani, ampak je bil ves denar nakazan neki »Zajednici« za oskrbo organov finančne kontrole za obleko v Sarajevu, ki naj bi uslužbencem za ta njihov denar oskrbela potrebno obleko. To se pa ni zgodilo, in prizadeti še danes zama čakajo na obleko, dasiravno so bili medtem po večini že vsi upokojeni.

Pri »Zajednici« je njihov denar neznankam izginil. Baže ga je »Zajednica« naložila v neke dvomljive sarajevske banke, ki so kmalu nato

skrahirale. Medtem pa je tudi že zajednica sama likvidirala. Prizadeti uslužbenci, ki so jih za njihove težko prislužene dinarje potegnili, so vložili že nešteto prošelj na pristojne oblasti, da bi jim vrnile gori navedene zneske, ki so jih morali plačati zajednici, vendar so vse prošnje ostale zaman in nanje sploh niso dobili meritornega odgovora. Zato so se odločili, da vložijo tožbe proti državi na povračilo zneskov, odnosno plačilo odškodnine. Eden izmed njih je tožbo tudi že vložil pri sodišču v Ljubljani, ki pa je tožbo zavrnilo, češ da gre za službene prejemke in da za take prejemke ni dopustno države tožiti, ampak da je možna le prošnja po upravni poti. Tožnik, ki se je odločil za tožbo le zato, ker je po upravni poti zaman delal prošnje, se bo zoper to sodbo pritožil še na višjo instanco, in bomo takrat o stvari obširneje poročali.

Če pa bo tudi druga instanca tožbo zavrnila, bodo prizadeti imeli sicer na papirju neke pravice, ne bodo pa mogli teh svojih pravic uresničiti.

JESENICE

Javni shod JRZ in narodno obrambni tabor se je vršil na Jesenicah v nedeljo, dne 18. t. m. Na shod so puščali samo one, ki so jim bili po obrazu všeč. Od nekih takih »srečnih« udeležencev smo informirani, da je bilo na shodu, ki naj bi bil narodno obrambni tabor po vrhu, komaj 40 oseb.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilm »Potepuhi« z Eriko Družovičev in P. Hurbigerjem v glavni vlogi. Med dodatki tudi domači kulturni tednik Zora in Paramuntov zvočni tednik. — Sledi »Hči Samuraja«.

NAJVEČJE LJUDSKO ZAVAROVANJE JUGOSLAVIJE

KARITAS

25.000 ZAVAROVANCEV

80.000 000 JAMSTVA

V avgustu smo med drugimi izplačali cele zavarovalne vsote po smrti sledečih zavarovancev:

Repina Andrej, Košaki 42, Maribor;
Prudič Terezija, Slivice pri Rakeku 21;
Božič Pavla, Podnart 10, pošta Podnart-Kropa;
Jurenčič Marija, Breg 42, Leskovec pri Krškem;
Jerman Terezija, Radovice 56, Metlika;
Pavlin Alojzija, Tržič, Pot na Zali rovi 2;
Puncer Alojz, Paška vas 9, Smartno ob Paki;
Kamenik Simon, Sv. Lovrenc na Pohorju 151;
Jurca Emilija, Vurmat 61, p. Brezno;
Peterlin Anton, Preserje 5, Radomlje;
Krempel Marija, Maribor, Vetrinjska 6-L;
Černilec Uršula, Naklo pri Kranju 65;
Škofica Ivan, Trbovlje-Tratnik 72;
Kožuh Ana, Polhov Gradec 22;
Kumer Franc, Dol, Kamence 45, p. Novo mesto;
Barachini Peter, Brnica 11, p. Dol pri Hrastniku;
Perkon Marija, Vič pri Ljubljani 74;
Napast Janez, Mihovec, p. Cirkovce;
Koban Marija, Gornja Polskava 18

Evojno zavarovalno vsoto je izplačala KARITAS ob smrti Ferjančič Franca, Maribor, Pobrežje, Gosposvetska ulica 16, ker se je nanj podrla streha ute, in je zaradi te nezgode čez 48 dni umrl. Ker so starši zavarovani pri KARITAS, smo izplačali dvojno brezplačno sozavarovalno vsoto

Kovačič Alojziju in Mariji, posestniku, Bločice 10, p. Grahovo, ob smrti 14-letnega sina Stanislava, katerega je povozil tovorni avto.

Prospekte ter navodila dobite brezplačno pri naših krajevnih zastopnikih in pri

KARITAS, Ljubljana, Palača Vzajemne zavarovalnice

KARITAS, Maribor, Orožnova 8

Hiša sreče Vas vabi!

Kmalu se prične 37. kolo drž. razredne loterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in majhnih dobitkov v skupni vrednosti

— Din 64,991.000 —

Poskusite svojo srečo in obrnite se čimpreje do naše hiše sreče in glavne kolekture državne razredne loterije

BEZJAK, MARIBOR - Gosposka 25, tel. 20-97

Cela srečka stane . . . Din 200.—

1 polovica Din 100.—

1 četrtinka Din 50.—